

De Symbolische Beeldentaal van Krystyna Ziach Florent Bex, 2006

Florent Bex is ere-directeur van het Museum van Hedendaagse Kunst MuHKA te Antwerpen

In de huidige consumptiemaatschappij is de beeldcultuur alomtegenwoordig. Maar er wordt op lichtzinnige wijze omgesprongen met het beeld. De communicatiewaarde wordt herleid tot primaire boodschappen. Het beeld wordt vooral gehanteerd om consumentengedrag te manipuleren, of om ons de illusie te geven dat achter het visueel kortstondige beeld allerlei verborgen betekenissen schuilgaan.

Dit boek biedt niet alleen een boeiende selectie uit het fotografische oeuvre van Krystyna Ziach, maar leidt ons binnen in de wereld van de symbolische beeldentaal. Voorstellingen die in grote mate tijdloos en universeel zijn, want ze vinden hun oorsprong in de menselijke verbeelding, die zin en betekenis zoekt achter de verschijnselen van wereld en universum.

Een symbool is steeds tweeledig omdat het bestaat uit een vatbaar en herkenbaar aspect en een niet zichtbaar onderliggend gegeven. Achter het bekende gaat het onbekende schuil, dat uitsluitend intuïtief kan benaderd worden en zich nooit duidelijk en volledig prijsgeeft. Een symbool blijft werkzaam zolang het voldoende met verscholen betekenissen beladen is, zolang het suggestief werkzaam is.

Het symbool speelt een bemiddelende rol tussen materie en geest, tussen natuur en cultuur. De magie van symbolische beelden light in het feit dat ze meer vertellen dan ze tonen en vooral verbanden leggen met dikwijls bipolaire begrippen, zoals hemel-aarde, ruimte-tijd, reëel-irreëel, immanent -transcendent. Het symbool verwijdert wat nabij is, en brengt wat verafgelegen is dichterbij.

In de reeks foto's "Infinity" wijst Krystyna Ziach ons erop dat het symbool in de eerste plaats functioneert voor het individu of voor een welbepaalde collectiviteit, die er zich mee identificeert. Het symbool heeft derhalve een eenheidschepende en sociale functie. De Shinto-tempels, de secret-rooms, met het onwezenlijk spel van licht en duisternis, de door de mens met onwaarschijnlijke zorg gevormde natuur in de "Imperial Gardens" illustreren fundamentele aspecten van de Japanse cultuur. Een cultuur met oog voor orde en harmonie, steeds essentieel in relatie met de natuur, die verwijst naar de band tussen hemel en aarde, de permanente wisselwerking tussen het goddelijke en het menselijke. Er is de zin voor herhaling in de niet eindigende opeenvolging van poorten of in de accumulatie van duizenden boeddabeelden, die ons vertellen dat zich in elke mens potentieel een boeddha schuilhoudt.

Water en vuur, samen met lucht en aarde, behoren tot de vier basiselementen waarin alle aspecten van leven vervat zijn. In veel culturen vinden we de symbolische betekenis van het water terug, de materia prima, als bron van het leven, als middel voor zuivering en als

element van wedergeboorte en heropleving. Water staat ook voor het geestelijke, onstoffelijke leven, dus voor het eeuwige en voor het onsterfelijke. In alle zuiverings-rituelen heeft water een sacrale betekenis, het wist het verleden weg en maakt nieuwe leven mogelijk.

Het vuur gaat steeds antagonistisch samen met water, het heeft evenzeer een zuiverende en herstellende betekenis en staat ook voor het licht en bij uitbreiding voor geestelijke verlichting, maar ook voor passie en liefde.

Het water is essen-tieel aanwezig in de reeks foto's "Archê" en "Aqua Obscura". Het grote verschil met de voorgaande foto's is dat hier geenszins gaat om bestaande of gevonden situaties maar dat de kunstenaar hier zeer persoonlijke mise-en-scènes heeft gecreëerd. Waterdruppels op lichaamsdelen en vooral het water dat over het aangezicht vloeit, vinden enerzijds hun oorsprong in de directe persoonlijke ervaring en observatie, maar de verbeelding maakt er zich meester van en verandert ze in metaforisch beladen voorstellingen, die gelijktijdig onthullen en verbergen.

Het gelaat is de zetel van de zintuigen, maar de ogen zijn gesloten. Het is alsof het intieme ik zich slechts verhoord wil laten kennen en zijn diepste geheimen niet wil prijsgeven. Het gelaat als mysterie, als poort naar het onzichtbare, een vertroebelde reflectie van het inwendig gevoelsmatige.

In "Aqua Obscura" heeft het stromend, zuiver en transparant water plaats gemaakt voor een stilstaand water van een vijver, bezoedeld door drijvende zaden, wachtend op nieuw leven, en fotografische portretten uit het verleden. Het lijkt wel een poel der vergetelheid, waarin de beeltenissen van geliefden gedoemd zijn om te verdwijnen. Het zijn de wateren van de dood, nog even, tijdelijk een oord van herinnering.

Krystyna Ziach biedt ons beelden die zich telkens weer onttrekken aan rationele verklaringen. Ze geven noch eenduidige, noch vaststaande antwoorden, maar vragen om steeds weer opnieuw geïnterpreteerd te worden. Het zijn beelden van alle tijden, die, doordat ze beroep doen op onze persoonlijke verbeelding, een onvermijdelijke wisselwerking creëren tussen het universele en het individuele.

Beelden die verwijzen naar het ondoorgrondelijke en onverklaarbare, naar verdrongen verlangens, naar de mens eeuwig op zoek naar de existentiële inhoud van het leven in zijn dagelijkse emotionele ervaring van de wereld. Beelden die zich schijnbaar aanbieden in een bemiddelende rol tussen geest en materie, natuur en cultuur, het bewuste en het onbewuste, tussen droom en werkelijkheid. Gelijktijdig herkenbaar en bevreemdend herinneren ze ons aan het efemeer kortstondige en aan de onvermijdelijke vergankelijkheid. Maar in de verstilde kwetsbaarheid, in het melancholisch poëtische blijft onaantastbaar de verwondering werkzaam.

